

stellen. Opgelet: niet alle pigmenten kwamen gelijktijdig voor. Hierin is duidelijk een evolutie merkbaar van 1900 tot 1970.

Opvallend in het onderzoek was het voorkomen van chroomgroen. Omwille van degradatie werd deze verlaagd in de visuele inspectie steeds waargenomen als een blauwgroene kleur. De chemische analyses toonde aan dat het gaat om chroomgroen, een mengsel van Pruisisch blauw en chroomgeel. Door degradatie van het gele pigment wordt deze verlaagd blauwgroenachtig. Chroomgroen was populair op karren tussen 1930 en 1960.

Met dank aan conservator Marin Menu voor het verslag. Het onderzoek werd uitgevoerd in samenwerking met een reeks partners en met steun van de Vlaamse Overheid.

Website: <http://www.karrenmuseum.be>

Conflict in Landen

In september 2011 zetten we de Geschied- en Heemkundige Kring van Landen (GHK) in de kijker. Tijdens de Open Monumentendag op 11 september slaagde de kring erin een boeiend programma samen te stellen rond het thema 'conflict'.

De Geschied- en Heemkundige Kring van Landen heeft een sleutelfunctie als educatief steunpunt in het verzamelen, bewaren, beheren en ontsluiten van materieel en immaterieel erfgoed voor een breder publiek en onderzoekers binnen het geografische en historisch karakter van deze specifieke grensregio (in casu het vroegere hertogdom Brabant en het prinsbisdom Luik). GHK werkt met drie personeelsleden: twee halftijdse bedienden en één voltijdse logistieke medewerker (ex-DAC'ers). Eind vorig jaar werd de subsidiëring voor twee medewerkers stopgezet. "De stad Landen subsidieert verder

het loon van de logistieke medewerker, terwijl één bediende geniet van 5 u Maribel én een tijdelijk deeltijds contract van de stad Landen in het kader van de viering van 800 jaar Landen," vertelt GHK-voorzitter Georges Wemans. "Voor 2012 hopen we op een combinatie van Maribel en subsidiëring door de stad voor dit personeelslid."

De organisatie van Open Monumentendag ligt in Landen sinds de aanvangsjaren van het evenement in handen van GHK. Georges: "De sponsoring gebeurt door de stad Landen. Onze vaste partner is Natuurpunt voor de organisatie van een themawandeling, vertrekkend vanuit een monument en de lokale geschiedenis hiermee verbonden. Voor OMD zoeken we elk jaar een locatie die anders niet toegankelijk is. Hier vestigen we ons centraal infopunt, aangevuld met buffetvoorziening. Dit garandeert een maximaal aantal bezoekers. De organisatie van een thematentoonstelling is een vaste waarde. We geven ook telkens een brochure in vierkleurendruk uit om het evenement een min of meer bestendig karakter te geven. Dit jaar kostte deze publicatie 1.700 euro voor 600 exemplaren, en deze werd betaald door de dienst Cultuur van de stad Landen."

Medische interventie

"Van zodra het officiële jaarthema bekend is zoeken we naar geschikte locaties. De verdere uitwerking van het thema gebeurt door een aantal bestuursleden van GHK die zich groeperen in een lokaal comité OMD. Vorig jaar hadden we weet van de definitieve afscheidsplichtigheid van de medische legereenheid EMI22 (Elementen voor Medische Interventie). Deze eenheid was op dat ogenblik geconcentreerd in twee depots. Depot 1 aan de Hannuutsesteenweg is bij de Landenaren gekend als 't Park. De villa 't Park heeft meer dan anderhalve eeuw zijn stempel gedrukt op de omgeving, eerst als statige woongelegenheden, vervolgens als militair stafgebouw gedurende bijna acht decennia. De woonfunctie werd aldus verdrongen. Generaties lang was dit gebouw bijgevolg ontoegankelijk voor het publiek. Tijd dus om eens een kijkje te nemen in het gebouw, waar zich dan ook het centrale OMD-infopunt bevond. En eveneens een gelegenheid om terug te blikken op de militair-historische evolutie van de site door middel van een kleine tentoonstelling, aangevuld met militaria. Onze video-afdeling presenteerde op OMD een videofilm over de ontbindingsplichtigheid van EMI 22 op 25 maart."

De stad Landen had op ons aandringen een brief geschreven naar het Provinciaal Commando van Defensie in Leuven, om toelating te vragen om de site open te stellen tijdens Open Monumentdag. Hoewel we al een paar maanden in de weer waren met de organisatie van het evenement, kwam het voor ons verlossende antwoord: we mochten enkele lokalen (woonruimten) van het stafgebouw openstellen voor het publiek. We richtten ook een oproep via de regionale pers naar oud-militairen/dienstplichtigen om ons te voorzien van herinneringen, fotomateriaal, andere attributen... Hierop kwam voldoende reactie, zelfs voer voor later onderzoek. Op 14 juli, een waarachtige herfst dag in het midden van de zomer, kreeg ik via de burgemeester echter telefonisch te horen dat de dienst infrastructuur van het leger verzet had aangetekend tegen de openstelling van het stafgebouw. Aangezien ik al druk bezig was met het schrijven van de teksten voor de brochure, was dit letterlijk en figuurlijk een koude douche. Midden in de vakantieperiode was er niets meer te beginnen. In augustus is ons personeelslid An Sevenants beginnen rondbellen naar diverse diensten van Defensie. Uiteindelijk konden we dan toch de site openstellen. Het bleek een misverstand (sic)."

GHK zorgde op OMD voor het aanbrengen van de bewegwijzering, het aanbrengen van de spandoeken, vlaggen. De dranghekkens rond het gebouw werden geplaatst door de technische dienst van de stad. De tentoonstellingspanelen/kasten waren afkomstig van de provincie Vlaams-Brabant en de stad Landen.

Playmobilmannekes

GHK bracht ter gelegenheid van OMD ook haar eerste stripalbums voor de jeugd: GKH-bestuurslid en historica Anja Kühn was de geestelijke moeder van deze strips. Zij vond het softwareprogramma "Comics" op het internet en GHK kocht het aan voor 25 euro. Het idee om "playmobilmannekes" te gebruiken, kreeg ze van haar zoontje. "Zijn peter had hem voor zijn verjaardag een groot kasteel met bijhorende ridders gegeven," vertelt Anja. "Omdat ik enkele veldslagen van Groot-Landen moest uitbeelden voor OMD, kwam ik zo op het idee om dit te visualiseren met Playmobil. Mijn eerste idee hebben we dan samen besproken binnen het lokaal comité en van daaruit is dan het resultaat gekomen. Dankzij het enthousiasme van iedereen hebben we zo'n mooie foto's kunnen maken. De verhaaltjes

kwamen als vanzelf toen ik de geschiedenis nalas. We wilden meer veldslagen navertellen, maar de tijd ontbrak ons. Misschien kan dit in de toekomst, hoewel ik toch geschrokken was van de kostprijs om zulke albums in vierkleurendruk te maken. Achteraf bekeken denken we dat de verkoopprijs voor de albums (1,5 euro per stuk) te laag was "

"Het was ook voor de eerste maal dat we zelf voor het buffet zorgden," vervolgt Georges. "Onze militaria-afdeling zorgde voor de dranken en twee vrouwelijke bestuursleden bakten pannenkoeken. Volgende maal gaan we ook belegde broodjes voorzien. Deze OMD was voor vele oud militairen/dienstplichtigen een prettig weerzien. Oude verhalen werden opgedist, foto's geïdentificeerd en er werden een aantal nieuwe afspraken belegd."

Neerwinden

GHK zorgde ten slotte ook voor activiteiten rond H. Kruiskapel, een monument dat verbonden is met de veldslagen van Neerwinden. De kapel is niet alleen een getuige van het toenmalige brutale geweld en menselijk leed, maar werd ook in de voorbije decennia herhaalde malen opzettelijk beschadigd en leeggeroofd. De huidige kapel werd in 1780 opgetrokken en grondig opgefrist in 1978. Een opschrift vermeldt: "Hier verbleef veldmaarschalk Josius van Coburg, grootoom van onze eerste koning Leopold I en overwinnaar van de tweede veldslag in 1793". Een oriëntatiebord schetst het verloop van de beide veldslagen. Deze veldkapel ligt als klein landschapselement midden in een oase van akkers en boomgaarden.

Georges: "Een begeleide wandeling met als thema 'Conflict... hoezo?' gaf de deelnemers een duidelijk inzicht in het verloop van de eens zo belangrijke veldslagen, terwijl ze onderweg konden genieten van het mooie landschap en een overzicht kregen van de akkerfauna en -flora. Voor dit alles werd samengewerkt met Natuurpunt. Een pluspunt hier was de persoonlijke belangstelling van de gids voor de veldslagen en zijn doorgedreven terreinkennis." "Moe maar voldaan keerden we rond half acht huiswaarts. Het was weliswaar een lange dag!" besluit Georges.

Met dank aan voorzitter Georges Wemans voor het verslag.

Website: www.ghklandens.be